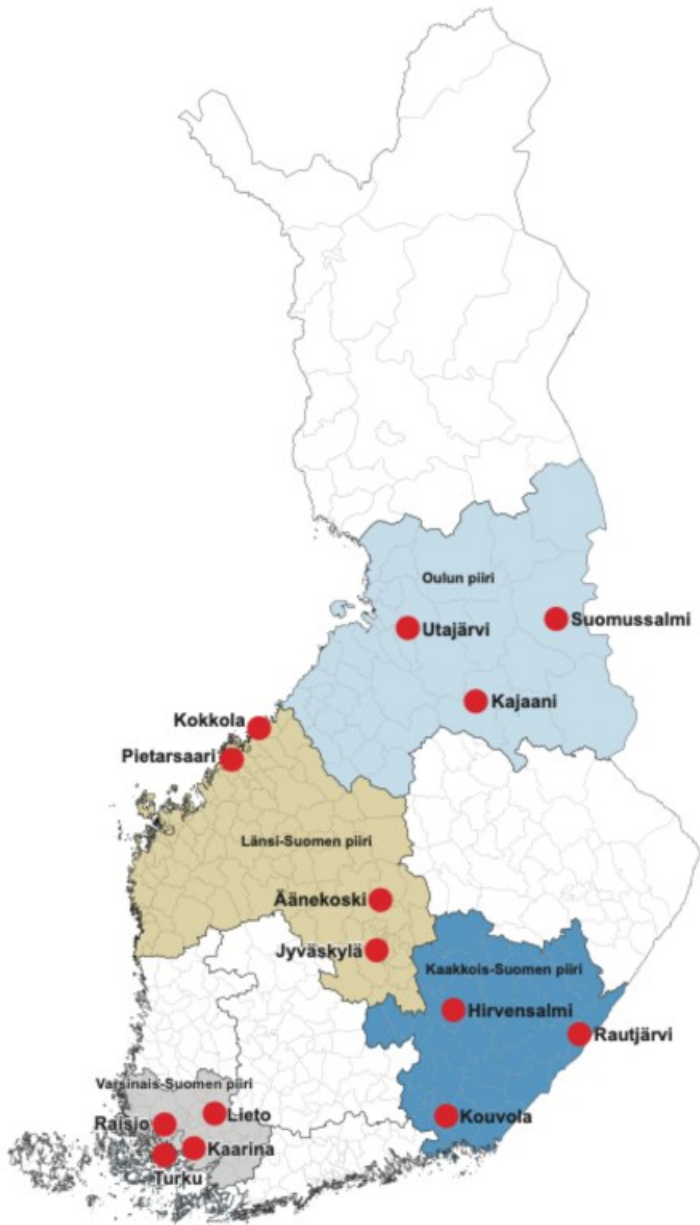

Kotoutuminen yhteisöihin

”Koen olevani tervetullut ja hyväksytyt sellaisena kuin olen”

Pakolaisesta kuntalaiseksi 7.10.2025
Johanna Matikainen

- Pilottiin osallistuvat kunnat on valittu neljän SPR:n piirin alueelta, ELY-keskusten ja kuntien kanssa neuvotellen.
- Kaikki kunnat vastaanottavat kiintiöpakolaisia
- Hanke saa osarahoitusta EU:n Amif-rahastosta.
- Työ- ja elinkeinoministeriö osallistui omalla rahoituksellaan

Yhteisölähtöisen kotoutumisen pilotti lukuina

- Toimintaa 14 paikkakunnalla
- yli 6700 toimintaan osallistumiskertaa, joista
- Yli 1400 toimintaan osallistunutta kiintiöpakolaisena tullutta
- Yli 170 järjestöä, yhteisöä ja viranomaistahoa tavoitettu eri paikkakunnilla kotoutumistarjotin-työpajoissa
- Yhteisökummeja n. 130 henkilöä
- Kiintiöpakolaisia 378 henkilöä
- Päätoteuttaja Suomen Punaisen Ristin keskustoimisto.
- Kumppanit:
 - Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak,
 - Kirkkohallitus
 - SPR:n Oulun piiri
 - SPR:n Länsi-Suomen piiri
 - SPR:n Varsinais-Suomen ja piiri
 - SPR:n Kaakkois-Suomen piiri
 - 10 työntekijää

Työ- ja elinkeinoministeriö osallistuu osarahoituksella

- **Hanke saa osarahoitusta EU:n Amif-rahastosta.**

Tiedot ajalta 1/2023-8/2025

Timo Heikkala/Suomen Punainen Risti

Huoneentaulu yhteisölle

- Yhteisölähtöinen toiminta tuo paikkakunnan eri toimijoita aikaisempaa tiiviimpään yhteistyöhön.
- Yhteisölähtöinen toiminta ei korvaa tai vähennä kotoutumisen tuen perustoimintaa.
- Yhteisölähtöisen toiminnan lähtökohtana ovat kotoutujien tarpeet ja toiveet.
- Yhteisökummi on kotoutujalle kanssakulkija, jonka kanssa löytyy reittejä paikkakunnan yhteisöihin.
- Yhteisökummit ovat käyneet valmennuksen, perehdytyksen tai pätevoityneet toiminnan kautta.
- Yhteisölähtöisen toiminta pohjautuu tasaveroiseen suhteeseen ja yhteiseen toiminnan suunnitteluun.
- Yhteisöt ja järjestöt voivat kehittyä ja vahvistua kotoutujien osallisuuden myötä.

Yhteisölähtöistä kotoutumista organisoivat Punainen Risti, Kirkkohallitus ja Humak tiiviissä yhteistyössä paikkakuntien järjestöjen, viranomaisten ja muiden yhteisöjen kanssa.

Huoneentaulu kotoutujalle

- Tervetuloa uuteen kotipaikkaasi!
- Haluaisitko tutustua yhteisökummeihin? He ovat vapaaehtoisia, jotka tuntevat paikkakunnan toimintaa hyvin. He voivat näyttää sinulle, mitä voit tehdä uudessa ympäristössä.
- Järjestöissä ja yhteisöissä voit harrastaa, oppia ja tavata uusia ihmisiä. Yhdessä tekeminen on tärkeää, ja sen kautta löydät ihmisiä, joilla on samanlaisia kiinnostuksen kohteita.
- Vapaaehtoistoiminnan avulla tutustut uusiin ihmisiin ja löydät iloa sekä energiaa elämääsi.
- Yhteisökummien kanssa voit jutella omista toiveistasi ja tarpeistasi, jotka liittyvät kotoutumiseesi tai vapaa-aikaasi.
- Tavoitteena on löytää sinulle sopivia ihmisiä ja ryhmiä, joissa voit saavuttaa tavoitteitasi ja kokea onnistumisen iloa.
- Tule mukaan toimintaan! Saat tukea, inspiraatiota ja ehkä uusia ystäviä.
- Kuka järjestää tukea?
- Punainen Risti, Kirkkohallitus ja Humak tekevät yhteistyötä paikkakunnan järjestöjen, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa, jotta kotoutumisesi olisi helpompaa.
- Yhdessä löydämme sinulle parhaiten sopivat mahdollisuudet!

Huoneentaulu yhteisökummille

- Yhteisökummitoiminnan lähtökohtina ovat kotoutujien tarpeet ja toiveet sekä kummien omat toiminnan vahvuudet
- Yhteisökummina olet käynyt valmennuksen, perehdytyksen tai pätevoitynyt toiminnan kautta
- Yhteisökummina olet kiinnostunut monenlaisesta toiminnasta, tunnet paikkakunnan toimintamuotoja ja mahdollistat kotoutujien pääsyn eri yhteisöihin.
- Yhteisökummina edistät kotoutujien osallistumista yhteisöjen ja järjestöjen toimintaan heidän toiveidensa mukaan.
- Yhteisökummina voit toimia yksin tai ryhmän jäsenenä.
- Yhteisökummina edistät hyviä väestösuhteita paikkakunnallasi
- Yhteisökummina saat tukea toimintaan Punaisen Ristin, Kirkkohallituksen ja Humakin kautta.

Yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Kotoutumisen asiantuntijuuden vahvistaminen

Materiaalia työn tueksi

- Turtiainen & Sapir 2021: [Yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!](#)
- [Yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!](#)
- Heiskanen, Lehtineva, Rautio & Siirto 2022: [Yhteisönrakentajan muistikirja](#)
- [Reseptikirja!](#)

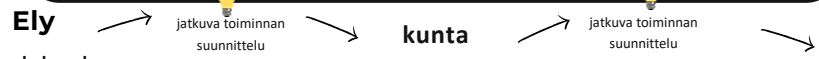
Työn aloitus

- Tutustu yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!
- Kehitä omaa osaamista: Perehdy kotoutumiseen ja yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!
- Hyödynnä mahdollisuuksien mukaan aiempaa kokemusta, osaamista ja ammatillisia verkostoja!

Yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Työntekijän näkökulma - Vaiheeseen kuluu 3-7 kk, riippuen resursseista, tarpeista ja toimintaympäristöstä.

Yhteistyön käynnistyminen

Yhteys ja neuvottelut Ely-keskuksen kanssa:

- Hanki Elyltä tietoa toimintaympäristöstä ja tarpeista sekä ennusteet ja taustatiedot saapuvista kotoutujista alueen paikkakunnille
- Esittele yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!
- Sopikaa kunnasta / kunnista, joissa toimintaa lähettäisiin toteuttamaan

Yhteys ja neuvottelut kunnan kotoutumispalvelujen kanssa:

- Esittele yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!
- Neuvottelut yhteistyöstä: Mitkä olisivat kunnan näkökulmasta tarpeet ja toiveet toiminnalle?
- Sopikaa yhteistyöstä, rooleista ja vastuista, jotta toiminnalla on riittävät valtuudet alueen kotoutumisen edistämiseksi

Yhteistyöpöytäkirjan laatiminen

Yhteys ja neuvottelut seurakunnan, järjestöjen, verkostojen ja työllisyyttä edistävien toimijoiden kanssa:

- Hahmota paikallinen toimijakenttä: Ajattele myös "boksin ulkopuolelta"! Mitkä kaikki yhteisöt voisivat kiinnostua kotoutumisen edistämisestä? Mihin yhteisöihin kotoutujia on tärkeä saattaa?
- Esittele yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Seurakunnat, järjestöt, verkostot & muut organisaatiot

Vaatii aikaa ja useita tapaamisia
Vaatii toimintamallin "myymistä"
Vaatii toiminnan fokuksen ja muodon hahmottamista yhdessä verkoston kanssa

Suomen kielen oppiminen on avain yhteisöihin.
Miten toiminnassa huomioidaan kielen oppiminen ja sen edistäminen?

Yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Mikäli vastuullasi on yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Toimintaympäristön kartoitus

Kunnan maahanmuuttotyön asiantuntija on parhaimmillaan vahva työpari sinulle!

Huom! Kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen vastuut ja resurssit paikallisesti voivat vaihdella paljon ja saattavat vaikuttaa toimintaan!

Verkostoyhteistyö

Konseptin suunnittelu

- Suunnittele toimintaympäristön kartoituksen ja yhteistyön pohjalta paikkakunnan tarpeeseen sopiva yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!
- Uusiin yhteisöihin saattamista? Säännöllistä pienryhmätoimintaa? Työllistymisen edistäminen toiminnan kärkenä? Kotoutujien ja kummien matchaus toiminnan keskiössä?

Tapahtumat

- Yhteisten tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen kannattaa lähteä rohkeasti mukaan. Se synnyttää luottamusta ja lujittaa yhteistyötä
- Yhteistyön kautta saatat löytää tulevia yhteisökummeja ja avainhenkilöitä yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Kokoa yhteen käynnistetyn yhteistyön pohjalta tiedot paikkakuntasi:

- vieraskielisten ja kiintiöpakolaisten määrästä
- Keskeisestä verkostosta, sovitusta yhteistyökumppanuuksista
- Paikkakunnan mahdollisuudet ja erityispiirteet toiminnalle
- Valmis toimintaympäristön kartoituksen pohja olemassa (SPR)

Keskeinen verkosto

- Kutsu keskeinen verkosto Kotoutumistarjotin -työskentelyyn.
- [Valmis toimintamalli \(SPR\)](#). Tarjottimelle kootaan järjestöjen ja yhteisöjen kotoutumista tukevat toimintamuodot. Näin hahmotetaan toimijakenttä, roolit, yhteistyön paikat ja mahdollinen puuttuva toiminta
- Osallistu ja vieraile eri kotoutumisen toimintoissa, näin rakennat verkostoa ja hahmotat yhteistyön paikkoja.

Kotoutujat

- Keskustele kotoutujien kanssa tarpeista yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!
- Osallistu ja vieraile eri kotoutumisen toimintoissa, näin tulet kotoutujille tutuksi ja hahmotat paikallista toimintaympäristöä.

Yhteisökummivalmennuksen suunnittelu

- Suunnittele yhteisökummivalmennus huomioiden paikkakunnan tarpeet ja toiveet
- Suunnittele myös toiminnan jatko valmennuksen jälkeen: Yhteisökummitoiminnan käynnistyminen, ensimmäinen tapaaminen kotoutujien ja kummien kanssa, jatkotarpeet valmennukselle, yhteydenpito
- Valmiita valmennuskonsepteja ja valmennuksen osia Reseptikirjassa

Yhteisökummivalmennus

Tässä vaiheessa sinulla on hyvät valmiudet lähteä yhteisökummitoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen paikkakunnallasi

Esim. Whatsapp on kätevä viestintäväline yhteisökummien kanssa viestimiseen

Jos yhteisökummivalmennus ei vastaa paikkakunnan tarpeisiin, yhteisöllä on työtä: verkostot ja kotoutujien osallisuus keskiössä - tehdään yhdessä!

Kotoutujien osallisuuden merkitystä ei voi liiaksi korostaa!

JÄRJESTÖJEN KOTOUTUMISTARJOTIN

Järjestö: Järjestösi nimi

Paikkakunta: Paikkakuntasi nimi

Pvm: XX.XX.XXXX

VIRANOMAISET

- Kotoutumista edistävä työ
- Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotto

Perustietoa Suomesta kaikille maahan muuttaville

Alkukartoitus / TE-toimisto tai kunta

Kotoutumissuunnitelma / TE-toimisto tai kunta

Työvoimapoliittinen tai omaehtoinen kotoutumiskoulutus

- sopimuksia
- vuoropuheluja
- suunnitelmia
- yhteistyötä
- tiedotusta

Erittele ne toimintamuodot, joilla tuetaan varhaista kotoutumista.
Onko tarjontaa riittävästi, onko toimijoita riittävästi?
Vastaako tarjonta erilaisten kotoutujien tarpeisiin? Miten sitä on selvitetty? Miten kotoutujat löytävät toimintaan?
Voisiko sidosryhmien yhteistyötä lisätä?

JÄRJESTÖT

- Kotoutumista tukeva toiminta
- Kansainvälistä suojelua hakevien tukitoiminta

1

Varhaisen kotoutumisen tuki- ja toimintamuodot

JÄRJESTÖJEN KOTOUTUMISTARJOTIN

Järjestö: Järjestösi nimi

Paikkakunta: Paikkakuntasi nimi

Pvm: XX.XX.XXXX

VIRANOMAISET

- Kotoutumista edistävä työ
- Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotto

Perustietoa Suomesta kaikille maahan muuttaville

Alkukartoitus / TE-toimisto tai kunta

Kotoutumissuunnitelma / TE-toimisto tai kunta

Työvoimapoliittinen tai omaehtoinen kotoutumiskoulutus

Erittele tähän ne toimintamuodot, joissa kotoutujilla on muukin kuin osallistujan rooli.

Esim. toiminnan suunnittelu- tai toteutusvastuu, järjestelyvastuu, koollekutsumisen vastuu, tarjoiluvastuu, päätöksentekovastuu jne.

Onko järjestösi tarjonnut toimintaan perehdytystä tai koulutusta vapaaehtoistehtäviin kotoutujille? Miten tarjoat tekemisen paikkoja uusille toimijoille?

- sopimuksia
- vuoropuheluja
- suunnitelmia
- yhteistyötä
- tiedotusta

JÄRJESTÖT

- Kotoutumista tukeva toiminta
- Kansainvälistä suojelua hakevien tukitoiminta

2

Maahan muuttaneet mukana toiminnassa tekijöinä

JÄRJESTÖJEN KOTOUTUMISTARJOTIN

Järjestö: Järjestösi nimi

Paikkakunta: Paikkakuntasi nimi

Pvm: XX.XX.XXXX

VIRANOMAISET

- Kotoutumista edistävä työ
- Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotto

Perustietoa Suomesta kaikille maahan muuttaville

Alkukartoitus / TE-toimisto tai kunta

Kotoutumissuunnitelma / TE-toimisto tai kunta

Työvoimapoliittinen tai omaehtoinen kotoutumiskoulutus

- sopimuksia
- vuoropuheluja
- suunnitelmia
- yhteistyötä
- tiedotusta

JÄRJESTÖT

- Kotoutumista tukeva toiminta
- Kansainvälistä suojelua hakevien tukitoiminta

Onko taustayhteisösi päässyt jo näin pitkälle? Toiminnan keskiössä on yhteinen kiinnostava tekeminen, eikä toimijoiden taustalla ole suurta merkitystä.

Erittele tähän ne toiminnot, joissa on tasaveroisina osallistujina ja toiminnan järjestäjinä erilaisia ihmisiä.

HUOM. Tässä vaiheessa on tärkeää löytää ne tahot ja vahvat toimijat, joiden toiminnan sisältö on kotoutujista kiinnostavaa. Toimijoiden EI tarvitse olla kotoutumisen asiantuntijoita

3

Kaikille avoin yhdenvertainen toiminta

Paikallinen koordinaatio ja toiminta

Testattu paikallista
toimintaa
yhteisölähtöisen
kotoutumisen pilotissa
2023-2025.

Konseptit käytössä ja
jaettavissa

Tutustu yhteisölähtöisen
kotoutumisen
hankkeeseen - Punainen
Risti

• Käynnistyksen vaiheet

- Yhteistyösopimus kunnan ja vastuujärjestön kanssa (roolit, vastuut, resurssit) -> Kehittämiskumppanuus
- Alkutilanteen kartoitus
- Yhteisöön tutustumisen ja toiminnan käynnistämisen prosessi
- Kotoutujien tapaamiset ja keskusteluyhteyden rakentaminen, tarpeiden kartoittaminen
- Yhteisökummien paikallinen valmennus, yhteisöllisen toiminnan käynnistäminen ja tukeminen
- Kotoutumistarjotin tai vastaava yhteistyön käynnistyksen työpaja

• Juurrutus ja pysyvä toiminta

- Säännöllinen yhteistyö kotoutumispalveluiden kanssa
- Sosiaalisten ja toiminnallisten verkostojen vahvistaminen ja ylläpitäminen
- Ryhmien yhteydenpidon ja yhteenkuuluvaisuuden vahvistaminen
- Vapaaehtoistoiminnan ylläpito, työnohjaus, tuki, vapaaehtoisten toimintaedellytysten turvaaminen

Alueellinen koordinaatio ja toiminta

Saatu kokemuksia ja kehittämisajatuksia alueellisesta toiminnasta ja sopimisesta YLP:ssä.

Toimii hyvin ja luontevasti

- TULEVAISUUDESSA:
- Toimijoiden yhteistyö kolmikannassa: järjestöt-kunta-ELY
- **ELY-keskukset ja SPR:n piirit/ muut alueelliset toimijat:**
 - Alueellinen markkinointi,
 - Kuntaneuvottelut, kuntasopimukset,
 - resursointi
- Alueelliset neuvottelu-, kehittämis- ja valmennuspäivät kunnille ja järjestöille vuosittain
- Alueelliset yhteisökummien valmennukset ja toimintapäivät, vapaaehtoisten voimavarapäivät, vuosittain
- Alueelliset työkokoukset ja verkostot, vastuutahoille ja paikallisille työntekijöille, vuosittain
- KEHA:n rooli
- Kumppanuusohjelman rooli
- Kriteerit toiminta-alueiden valitsemiseen?

Valtakunnallinen koordinaatio ja toiminta

Käyty keskusteluja YLP:n ja ministeriöiden (TEM, SM), valtakunnallisesta koordinaatiosta

Ei jatkonäkymiä tällä erää

pohjautuu selvitykseen

Yhteisölähtöisen kotoutumisen mahdollisuudet Somessa - Valto

Koordinoiva vastuujärjestö Punainen Risti tai sidosryhmien yhteenliittymä

- Toiminnan toteuttamis- ja kehittämisvastuu
- Yhteisökummien ja yhteisöllisen toiminnan linjaukset, toimijoiden ohjaus ja valmennus. Markkinointi, raportointi, resursointi
- Osaamispankin ylläpitäminen

Ohjausryhmä: valtio, rahoittaja, kunnat ja (valtakunnalliset) järjestöt/yhteisöt

- Toiminnan ohjaus
- kansainvälinen yhteistyö ja valmistelu,
- seuranta, markkinointitoimet

Sisältöryhmä(t): Paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset toimijat yhdistävät kehittämis- ja sparrausryhmät:

- Palaute toiminnasta, kokemusten kerääminen, kehittämis- ja visiointitehtävät, markkinointitoimet

Yhteisölähtöisen kotoutumisen ohjelmat ja kehitetyt konseptit soveltuvat erilaisiin maahanmuuton tilanteisiin, erityistä kuntiin muuttavien tueksi

Tutustu reseptivihkoon

Reseptejä yhteisölähtöiseen kotoutumiseen « Publications - Humanistinen ammattikorkeakoulu

Keskeiset työkalut

- Kotoutumis**kaari** kuvaa kotoutumista kaksisuuntaisena prosessina
- <https://rednet.punainenristi.fi/kotoutumiskaari>

Voit myös tutustua kotoutumiskaareen lyhyen videon avulla:

- https://www.youtube.com/watch?v=eICieNHfp_M (video tekstitetty **suomeksi**)
 - https://youtu.be/zSaWSt_mC24 (video tekstitetty ruotsiksi, video textad på **svenska**)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=WybBqZgbaBk> (video tekstitetty englanniksi, video with **English** subtitles)
- Kotoutumist**arjotin** selventää ja kuvaa paikkakunnan, sidosryhmien ja kotoutujien toimintamahdollisuuksia ja haasteita
- [Kotoutumistarjotin | RedNet \(punainenristi.fi\)](#)
- Kotoutumistarjotin A3 (paperiversio/työkirja) tilattavissa maksutta:
<https://punaisenristinkauppa.fi/fi/osastomateriaalit/jarjestojen-kotoutumistarjotin>

Punaisen Ristin työntekijät:

SPR Oulun piiri:

Marika Parkkila ja Juha Tervo

SPR Länsi-Suomen piiri:

Ari Kokko ja Milla Ukkonen

SPR Varsinais-Suomen piiri:

Aurora Nisso

SPR Kaakkois-Suomen piiri:

Johanna Juslin 9/2025-

Sarianne Honkanen 1/23-8/2025

SPR keskuustoimisto:

Johanna Matikainen

Sähköpostit:

Etunimi.Sukunimi@punainenristi.fi

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Humak

Työntekijät:

Satu Riikonen

Eeva Mäntylä

Sähköpostit: Etunimi.Sukunimi@humak.fi

Kirkkohallitus

Työntekijä:

Henriikka Saine

Sähköposti: Etunimi.Sukunimi@evl.fi

Kiitos!

Lisätiedot ja yhteydenotot [Tutustu yhteisölähtöisen kotoutumisen hankkeeseen - Punainen Risti](#)

Timo Heikkala / Suomen Punainen Risti

Euroopan unionin
osarahoittama

HUMAK[®]

KIRKKO-
HALLITUS

Otsikko | päivämäärä

Punainen Risti